Lietas arhīva Nr. A42-00326-21/8
ECLI:LV:ADRJRIT:2021:0115.A420171320.3.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2021.gada 15.janvārī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Grabovska,

piedaloties pieteicējai /pers. A/, pieteicējas pārstāvim /pers. B/, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pilnvarotajai pārstāvei /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku, nesniedzot pieprasīto informāciju un uzziņu par to, vai un kā /pers. A/ no 2019.gada var saņemt tai piešķirto Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pakalpojumu, apmēra ziņā lielāko naudas izmaksu un tādējādi būt sociāli nodrošinātākā situācijā, pienākuma uzlikšanu sniegt pieprasīto informāciju un uzziņu par to, vai un kā /pers. A/ konkrētajā situācijā no 2019.gada var saņemt tai piešķirto aģentūras pakalpojumu, apmēra ziņā lielāko naudas izmaksu un tādējādi būt sociāli nodrošinātākā situācijā, kā arī nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu 500 *euro* apmērā.

Aprakstošā daļa

[1] 2018.gada 14.decembrī pieteicējas /pers. A/ pārstāvis vērsās Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā (turpmāk – aģentūra) ar iesniegumu (*lietas 23.-24.lapa*), lūdzot cita starpā sniegt skaidrojumu, kas notiek ar pieteicējai piešķirto apdrošināšanas atlīdzību darbspēju zaudējuma gadījumā sakarā ar nelaimes gadījumu darbā pēc izdienas pensijas piešķiršanas; lūgts sniegt informāciju un uzziņu par to, vai un kā pieteicēja konkrētajā situācijā no 2019.gada var saņemt tai piešķirto aģentūras pakalpojumu, apmēra ziņā lielāko naudas izmaksu un tādējādi būt sociāli nodrošinātākā situācijā; lūgts izskaidrot par piešķirtās izdienas pensijas izmaksu.

2019.gada 10.janvārī aģentūra sniedza atbildi Nr.11-4/690 (*lietas 26.-27.lapa*).

Atbildot uz pieteicējas pārstāvja 2019.gada 16.janvāra (*lietas 66.lapa*) un 2019.gada 21.janvāra (*lietas 67.-68.lapa*) iesniegumiem, aģentūra 2019.gada 14.februārī atkārtoti sniedza atbildi Nr.09-6/3236 (*lietas 69.-70.lapa*).

2020.gada 9.janvāra iesniegumā (*lietas 31.-32.lapa*) atkārtoti lūgts sniegt informāciju un uzziņu par to, vai un kā pieteicēja konkrētajā situācijā no 2019.gada var saņemt tai piešķirto aģentūras pakalpojumu, apmēra ziņā lielāko naudas izmaksu un tādējādi būt sociāli nodrošinātākā situācijā.

2020.gada 7.februārī aģentūra sniedza atbildi Nr.11-4/2732 (*lietas 21.lapa*) un norādīja, ka informācija saistībā ar izdienas pensijas un apdrošināšanas atlīdzības apmēru izskaidrota aģentūras 2019.gada 10.janvāra vēstulē Nr.11-4/690 un 2019.gada 14.februāra vēstulē Nr.09-6/3236. Tāpat izskaidrots, ka aģentūra nevar izdarīt izvēli pieteicējas vietā, kuru no sociālās apdrošināšanas pakalpojuma veidiem saņemt: izdienas pensiju vai arodslimības dēļ piešķirto apdrošināšanas atlīdzību par darbspēju zaudējumu, lai būtu sociāli nodrošinātākā situācijā, jo katrs no pakalpojumu veidiem sniedz savus labumus un ierobežojumus.

2020.gada 11.februārī pieteicējas pārstāvis atkārtoti vērsās ar iesniegumu aģentūrā (*lietas 33.-34.lapa*), lūdzot atzīt par prettiesisku aģentūras faktisko rīcību (bezdarbību) ilgstoši un nepamatoti nesniedzot pieprasīto informāciju un uzziņu, kā arī uzdot aģentūrai izmaksāt atlīdzību par aģentūras nodarīto nemateriālo (morālo) kaitējumu 500 *euro* apmērā.

[2] Ar aģentūras 2020.gada 11.marta lēmumu Nr.20/652713 (*lietas 16.-19.lapa*) (turpmāk – lēmums) atteikts atlīdzināt pieteicējai nemantisko kaitējumu 500 *euro* apmērā. Lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Pieteicējas pārstāvis bija pieprasījis uzziņu pēc tam, kad jau bija pieņemts lēmums par izdienas pensijas piešķiršanu un pārtraukta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa, pamatojoties uz pieteicējas izdarīto izvēli (tas gan neliedz pieteicējai mainīt savu izvēli), līdz ar to uzziņas pieprasīšanai nebija pamata. Aģentūra ir sniegusi atbildes uz visiem iesniegumiem. Atbildēs ir norādīts gan piešķirto pakalpojumu apmērs, gan izskaidrots tiesiskais pamatojums. Tas, ka pieteicējas pārstāvi neapmierina atbildēs norādītā informācija, pats par sevi nenozīmē, ka sniegtās atbildes ir nepamatotas, un tāpēc būtu pamats nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanai.

[2.2] Pieteicējas pārstāvim ir sniegti rakstiski skaidrojumi par pieteicējas izdienas pensijas apmēra un izmaksājamā apmēra aprēķinu, apdrošināšanas atlīdzības aprēķinu un tā izmaksas pārtraukšanas iemesliem gan aģentūras pieņemtajos lēmumos, gan vēstulēs. Forma, kādā tiek sniegtas atbildes uz uzdotajiem jautājumiem, vēstulē vai uzziņā, nav būtiska, jo tas nemaina sniegto skaidrojumu, proti, aģentūra pieteicējas vietā nevar izdarīt izvēli, kuru no pakalpojuma veidiem saņemt, lai būtu sociāli nodrošinātākā situācijā, pretējā gadījumā nebūtu nepieciešamības administratīvajā procesā iesaistīt pašu personu, tā kā iestādes lemtu tās vietā.

[2.3] Pati pieteicēja tiesai norādījusi, viņas vēlme ir iegūt pensionāra statusu un saņemt pensiju apdrošināšanas atlīdzības apmērā. Minētais liecina, ka pieteicēja ir veikusi izvēli. Aģentūra atsaucas uz Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2019.gada 12.decembra spriedumu lietā

[3] Uzskatot, ka pieprasītā informācija nav sniegta, pieteicēja vērsās ar pieteikumu tiesā (*lietas 5.-7.lapa*), pamatojot to ar šādiem argumentiem.

[3.1] Nav pamatots lēmumā norādītais, ka aģentūra ir sniegusi atbildes uz visiem iesniegumiem. Kaut arī sniegto atbilžu skaits atbilst iesniegumu skaitam, ne uz visiem iesniegumos minētajiem jautājumiem un pieprasījumiem ir sniegtas nepārprotami skaidras un pamatotas atbildes. Atbilde uz jautājumu „vai pieteicēja no 2019.gada var saņemt tai piešķirto aģentūras pakalpojumu ar pēc apmēra lielāko naudas izmaksu un tādējādi būt sociāli nodrošinātākā situācijā?" joprojām tiek gaidīta. Pieteicējas ieskatā ir iespējami divi atbilžu varianti „jā, var saņemt, jo (seko juridiskais pamatojums)" vai arī „nē, nevar saņemt (seko juridiskais pamatojums)".

[3.2] Aģentūra kļūdaini norādījusi, ka uzziņas pieprasīšanai nebija pamata. Pieteicēja atsaucas uz Latvijas Republikas Satversmes 90.pantu, Administratīvā procesa likuma 9.nodaļu.

[3.3] Aģentūrai vairākkārt norādīts, ka ne pieteicējai, ne viņas pārstāvim nav juridiskās izglītības, iespējams dokumenti nav juridiski pareizi noformēti un noformulēti. Kaut arī pieteicēja bija gatava novērst nepilnības, aģentūra nekādas iebildes par neskaidrībām vai neatbilstībām nav izteikusi.

[3.4] Pieteicējas ieskatā pēc katra aģentūras lēmuma mainās piešķirtās tiesības un konkrētā tiesiskā situācija, tāpēc pieteicējai ir tiesības vērsties aģentūrā ar pieprasījumu sniegt uzziņu par tiesībām jaunajā situācijā.

[4] Aģentūra tiesai iesniegtajā paskaidrojumā (*lietas 38.-42.lapa*) norāda, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms turpmāk minēto argumentu dēļ.

[4.1] Aģentūra pakalpojumu piešķir, pamatojoties uz personas iesniegumu, jo tikai pati persona var izvērtēt, kurš no pakalpojuma veidiem tai ir izdevīgs. Ne aģentūra, ne kāda cita iestāde nevar ietekmēt personas izvēli, jo katrs no šiem pakalpojumiem sniedz savus papildu labumus vai ierobežojumus.

[4.2] Arī konsultācijas laikā klātienē gan pieteicējai, gan pieteicējas pārstāvim bija izskaidrots, ka piešķirtais izdienas pensijas apmērs ir lielāks, bet, tā kā no izdienas pensijas tiek ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis, tad izmaksājamais apmērs būs mazāks par iepriekš maksāto apdrošināšanas atlīdzības apmēru. Tādēļ pieteicējai tika dota iespēja izvēlēties, kuru pakalpojumu viņa turpmāk vēlas saņemt, neskatoties uz to, ka pieteicējas iesniegtais iesniegums izdienas pensijas piešķiršanai jau liecina par personas izvēli.

Aģentūra paskaidro, ka pieteicēja neatsauca savu iesniegumu izdienas pensijas piešķiršanai.

Tā kā pieteicējai tika piešķirta izdienas pensija, viņai tika pārtraukta arodslimības dēļ piešķirtās apdrošināšanas atlīdzības par darbspēju zaudējumu izmaksa, jo izdienas pensijas apmērs ir lielāks nekā apdrošināšanas atlīdzība atbilstoši likuma „Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" 20.panta devītās daļas 2.punktam.

[4.3] Nav pamatota pieteicējas norāde, ka pēc katra jauna lēmuma pieteicējai ir tiesības vērsties aģentūrā ar pieprasījumu sniegt uzziņu par tiesībām jaunajā situācijā. Pēc lēmuma pieņemšanas saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 73.pantā noteikto personai ir tiesības prasīt, lai iestāde ar administratīvo aktu uzlikto pienākumu izskaidro mutvārdos vai pēc adresāta lūguma arī rakstveidā, bet tas neietekmē administratīvā akta spēkā esamību un termiņus.

Pieteicējas situācijā jau tika pieņemts lēmums par izdienas pensijas piešķiršanu un pārtraukta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa, pamatojoties uz pieteicējas izdarīto izvēli, un tikai tad tika pieprasīts sniegt uzziņu, līdz ar to uzziņas pieprasīšanai un attiecīgi tās sniegšanai nebija pamata.

Aģentūra paskaidro, ka tā nav atstājusi bez izskatīšanas nevienu no pieteicējas un viņas pārstāvja iesniegumiem un ir sniegusi rakstiskus skaidrojumus uz visiem jautājumiem. Turklāt pieteicēja ir informēta, ka tai joprojām ir iespēja mainīt savu izvēli.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja un viņas pārstāvis pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā norādīto argumentāciju.

Aģentūras pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties lēmumā un rakstveida paskaidrojumos minēto.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, pārbaudot lietā esošos pierādījumus kopsakarā ar procesa dalībnieku norādītajiem apsvērumiem un tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un tādēļ ir noraidāms.

[7] Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja pārstāvis vairākkārt vērsās aģentūrā un lūdza sniegt informāciju un uzziņu.

Tāpat lietā nav strīda par to, ka aģentūra ir sniegusi atbildes uz visiem pieteicējas pārstāvja iesniegumiem, bet nav izdevusi uzziņu par pieteicējas tiesībām, atteikumu pamatojot ar to, ka uzziņa tika pieprasīta jau pēc administratīvā akta izdošanas, tādējādi atzīstot, ka šajā gadījumā nav piemērojams normatīvais regulējums par uzziņu.

[8] Administratīvā procesa likumā ir paredzēts speciāls institūts, ar kura palīdzību persona var noskaidrot kompetentās iestādes viedokli par to, kā konkrētos faktiskajos apstākļos ir piemērojamas tiesību normas – proti, uzziņas institūts (Administratīvā procesa likuma 98.–101.pants) (*Augstākās tiesas 2008.gada 14.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-34/2008 13.punkts, 2011.gada 10.jūnija lēmuma lietā Nr.SKA-629/2011 7.punkts*).

Administratīvā procesa likumā arī tiešā tekstā noteiktas kompetentās iestādes sniegtas uzziņas tiesiskās sekas. Proti, atbilstoši likuma 101.panta otrajai daļai, ja uzziņas adresāts ir rīkojies atbilstoši viņam izsniegtajai uzziņai, tad iestādes vēlāk izdotais administratīvais akts, kas attiecas uz jautājumu, par kuru šī uzziņa sniegta, nevar būt adresātam nelabvēlīgāks arī tad, ja vēlāk iestāde konstatē, ka uzziņa nav bijusi pareiza. Savukārt minētā panta trešā daļa paredz, ja jautājums, par kuru sniegta uzziņa, vēlākā administratīvajā lietā ir viens no vairākiem jautājumiem, kas iestādei jāvērtē, tad šis vērtējums nevar būt adresātam nelabvēlīgāks, izņemot gadījumu, kad citādi lietas kopējais iznākums būtu adresātam nelabvēlīgāks vai arī tas būtu prettiesisks. Tālab, ievērojot minētajās tiesību normās noteikto uzziņas saistošo spēku attiecībā pret iestādi, vispārīgi tieši uzziņa ir tas tiesību institūts, kas personai garantē drošību, ka tās paļāvība uz iestādes izteikumu ir aizsargājama. Proti, tā kā vispārīgā gadījumā uzziņa saista tās izdevēju, tad persona tās tiesību uz uzziņu īstenošanas rezultātā var plānot savu rīcību, nebaidoties, vai ir pareizi sapratusi tiesību normas (*Augstākās tiesas 2008.gada 14.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-34/2008 13.punkts*). Tas, ka tieši kompetentās iestādes sniegtai uzziņai ir piešķirama visaugstākā aizsardzība tiesiskās paļāvības kontekstā, ir skaidra likumdevēja izvēle.

Ievērojot uzziņas institūta tiesisko dabu, Augstākās tiesas praksē ir nostiprinājusies atziņa, ka caur tiesībām uz uzziņu persona īsteno ļoti būtiskas konstitucionālas tiesības, kas ir vērstas uz tiesiskās skaidrības un tiesiskās noteiktības nodrošināšanu. Tālab uzziņas institūts ir uzskatāms par ļoti nozīmīgu un indivīda intereses aizsargājošu institūtu (*Augstākās tiesas 2008.gada 14.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-34/2008 13., 14. un 17.punkts*).

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101.panta sestajai daļai iestādes rīcība, nesniedzot uzziņu vai atsakot uzziņas sniegšanu, apstrīdama un pārsūdzama šā likuma 91.panta trešajā daļā noteiktajā kārtībā, tas ir, ja iestāde iesniedzēja lūgumu neapmierina, iesniedzējs var apstrīdēt un pārsūdzēt šo

iestādes lēmumu, Administratīvās rajona tiesas nolēmums lietā par iestādes sniegto izziņu, izziņas nesniegšanu vai atteikumu sniegt izziņu nav pārsūdzams.

Administratīvā procesa likuma 98.panta trešā daļa noteic uzziņas noformēšanas prasības, konkrēti, ka iesniegumā par uzziņu ietver: 1) faktu aprakstu; 2) no minētajiem faktiem izrietošu konkrētu jautājumu, atbilde uz kuru ir atkarīga no to juridiska vērtējuma; 3) paskaidrojumu, kādēļ šāda uzziņa nepieciešama; 4) pēc iesniedzēja ieskata — arī juridiskus apsvērumus.

[9] No lietas materiāliem tiesa konstatē šādus faktiskos apstākļus.

[9.1] Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas 2009.gada 29.aprīļa izziņā Nr.BC113221 (*lietas 43.-44.lapa*) pieteicējai noteikts darba spēju zaudējums līdz 2010.gada 28.aprīlim.

Ar aģentūras Rīgas pilsētas Zemgales nodaļas 2009.gada 1.jūnija lēmumu Nr.34953 „Par apdrošināšanas atlīdzības piešķiršanu" pieteicējai piešķirta apdrošināšanas atlīdzība no 2009.gada 29.aprīļa līdz 2010.gada 28.aprīlim (*lietas 45.-47.lapa*).

No aģentūras 2017.gada 26.oktobra izziņas (*lietas 48.lapa*) izriet, ka pieteicējai noteikta 3.grupas invaliditāte no 2017.gada 23.septembra bez termiņa ierobežojuma.

Ar aģentūras 2017.gada 14.novembra lēmumu Nr.17/2098416 nolemts pieteicējai pagarināt iepriekš piešķirto apdrošināšanas atlīdzību par darbspēju zaudējumu sakarā ar nelaimes gadījumu darbā no 2017.gada 23.septembra līdz turpmākam (*lietas 10.lapa*).

Aģentūra 2018.gada 16.augustā no VSIA „/nosaukums/" saņēmusi izziņas Nr.1.02.2.-15-18/41 un Nr.1.02.2.-15-18/42 par izdienas pensijas pieprasītāja – pieteicējas – atbrīvošanu no darba un darba samaksu (*lietas 49.-50.lapa*).

Pieteicēja 2018.gada 26.septembrī aģentūrā iesniegusi iesniegumu izdienas pensijas piešķiršanai (*lietas 51.-52.lapa*).

Ar aģentūras 2018.gada 27.septembra lēmumu Nr.18/2309308 „Par izdienas pensijas piešķiršanu" pieteicējai, pamatojoties uz Valsts un pašvaldību profesionālo orķestru, koru, koncertorganizāciju, teātru un cirka mākslinieku izdienas pensiju un baleta mākslinieku pabalsta par radošo darbu likumu, piešķirta izdienas pensija 519,55 *euro* apmērā no 2018.gada 11.augusta (*lietas 53.-54.lapa*). Lēmuma pieņemšanai izmantoti lietas 13.lapā esošie dati un aprēķins.

No aģentūras iesniegtās izdrukas no konsultāciju reģistra redzams, ka pieteicējai 2018.gada 8.augustā sniegta konsultācija likumdošanas jautājumā par pakalpojumu – apdrošināšanas atlīdzība. 2018.gada 8.oktobrī sniegta telefoniska konsultācija – vispārīga informācija. 2018.gada 16.oktobrī klātienē sniegta konsultācija likumdošanas jomā par pakalpojumu – valsts pensija. 2019.gada 18.februārī klātienes konsultācijā sniegta vispārīga informācija. Papildus no konsultāciju izdrukas redzams, ka pieteicēja lūdz pagaidām mākslinieku izdienas pensiju izmaksu neuzsākt, nedēļas laikā apņemas informēt aģentūras Rīgas pilsētas Zemgales nodaļu par savu izvēli par to, kuru no pakalpojumiem turpmāk saņems (*lietas 55.lapa*). Tāpat no konsultāciju izdrukas (*lietas 56.lapa*) redzams, ka pieteicējai klātienē izsniegts lēmuma oriģināls par izdienas pensijas piešķiršanu. Pieteicējai paskaidrots, ka izdienas pensija tiek aplikta ar iedzīvotāju ienākuma nodokli un izmaksājamā summa ir mazāka par saņemto apdrošināšanas atlīdzību.

Pieteicējas pārstāvis 2018.gada 27.septembrī iesniedzis aģentūrā iesniegumu, kurā lēmums Nr.18/2309308 apstrīdēts pilnā apmērā (*lietas 62.lapa*).

2018.gada 16.oktobrī pieteicējas pārstāvis iesniedzis aģentūrai pieprasījumu, kurā lūgts aģentūras 2018.gada 27.septembra lēmumu Nr.18/2309308 noformēt atbilstoši Administratīvā procesa likuma 67.panta prasībām, jo lēmumā nav norādītas minētā likuma 67.panta otrās daļas 5., 6. un 8.punktā norādītās administratīvā akta sastāvdaļas un līdz ar to nav nepārprotami atrodams 67.pantā no trešās līdz piektajai daļai noteiktais saturs (*lietas 57.lapa*).

Ar aģentūras 2018.gada 30.oktobra lēmumu Nr.18/2588334 atteikts apmierināt pieteicējas pārstāvja prasījumu (*lietas 58.-61.lapa*). Vienlaicīgi šajā lēmumā sniegts skaidrojums, ka pieteicēja no 2009.gada 29.aprīļa saņem apdrošināšanas atlīdzību par darbaspēju zaudējumu, tā kā pieteicējai piešķirta izdienas pensija, kas apmēra ziņā ir lielāka, nekā atlīdzība par darbspēju zaudējumu, tad saskaņā ar likuma „Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" 20.panta devītās daļas 2.punktu personai, kurai piešķirta izdienas pensija vai vecuma pensija, atlīdzību par darbspēju zaudējumu izmaksā šādi: ja piešķirtās izdienas vai vecuma pensijas apmērs ir vienāds ar atlīdzības par darbspēju zaudējumu apmēru vai to pārsniedz, atlīdzības par darbspēju zaudējumu izmaksu izbeidz.

Aģentūrā 2018.gada 8.novembrī saņemts pieteicējas pārstāvja iesniegums, kurā tiek apstrīdēts pilnā apmērā aģentūras 2018.gada 27.septembra lēmums Nr.18/2309308 „Par izdienas pensijas piešķiršanu" pieteicējai (*lietas 62.lapa*).

Ar aģentūras 2018.gada 6.decembra lēmumu Nr.18/2847662 (*lietas 63.-65.lapa*) atstāts negrozīts aģentūras Zemgales nodaļas 2018.gada 27.septembra lēmums Nr.18/2309308 „Par izdienas pensijas piešķiršanu".

No Tiesu informatīvās sistēmas datiem redzams, ka par aģentūras 2018.gada 6.decembra lēmuma Nr.18/2847662 atcelšanu uzsākta tiesvedība administratīvajā lietā Nr.A420175219 par labvēlīga administratīvā akta, izmaksājot pieteicējai starpību starp apdrošināšanas atlīdzības un izdienas pensijas apmēru, izdošanu. Tiesvedība lietā nav noslēgusies. Minētajā lietā pieteicēja paudusi viedokli, ka normatīvajā aktā jānosaka pienākums izvēlēties starp izdienas pensiju un apdrošināšanas atlīdzību vai jāparedz, ka izdienas pensijas izmaksu pārtrauc laikā, kad apdrošināšanas atlīdzības apmērs ir lielāks par izdienas pensijas (neto) apmēru. Personām būtu jānodrošina iespēja saņemt lielāko maksājumu, saglabājot pensionāra statusu.

[9.2] 2018.gada 14.decembrī pieteicējas pārstāvis vērsās ar iesniegumu aģentūrā „Par administratīvo aktu Nr.17/2098416 un Nr.18/2847662 izskaidrošanu, informācijas un uzziņas sniegšanu" (*lietas 23.-24.lapa*). Iesniegumā ir norādīti seši punkti, no kuriem pirmie četri punkti ir faktisko apstākļu izklāsts, precīzāk, hronoloģiski uzskaitīti četri aģentūras lēmumi, kas pieņemti attiecībā pret pieteicēju (2017.gada 14.novembra lēmums Nr.17/2098416; 2018.gada 27.septembra lēmums Nr.18/2309308; 2018.gada 30.oktobra lēmums Nr.18/2588334; 2018.gada 6.decembra lēmums Nr.18/2847662).

Tālāk iesnieguma 5.punktā pieteicējas pārstāvis norāda, ka, tā kā aģentūras direktore ir pieņēmusi satura ziņā citādu administratīvo aktu, jo 2018.gada 27.septembra lēmumā Nr.18/2847662, kas kā administratīvais akts atbilstoši Administratīvā procesa likuma 81.panta 5.daļai ir ieguvis savu galīgo noformējumu, atšķirībā no iepriekš 2018.gadā aģentūras pieņemtajiem lēmumiem trūkst jebkādas norādes vai skaidrojuma par to, kas pēc izdienas pensijas piešķiršanas notiek ar pieteicējai iepriekš piešķirto apdrošināšanas atlīdzību par darbspēju zaudējumu sakarā ar nelaimes gadījumu darbā. Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 73.pantu (administratīvā akta izskaidrošana), pieteicējas pārstāvis lūdz izskaidrot aģentūras lēmumus Nr.17/2098416 un Nr.18/2847662 kopsakarā, kā arī sniegt informāciju un uzziņu par to, vai un kā pieteicēja konkrētajā situācijā no 2019.gada var saņemt tai piešķirto aģentūras pakalpojumu ar pēc apmēra lielāko naudas izmaksu un tādējādi būt sociāli nodrošinātākā situācijā. Papildus iesnieguma 6.punktā pieteicējas pārstāvis norāda, ka pieteicēja nav saņēmusi piešķirto izdienas pensiju par laika periodu no piešķiršanas līdz 2018.gada 31.oktobrim.

No minētā secināms, ka, kaut arī šajā iesniegumā cita starpā pieteicējas pārstāvis lūdz sniegt uzziņu, iesniegums nav noformēts atbilstoši Administratīvā procesa likuma 98.panta trešās daļas prasībām, turklāt tajā minēta atsauce tieši uz Administratīvā procesa likuma 73.pantu, kas regulē jautājumu par administratīvā akta adresāta tiesībām prasīt, lai iestāde ar administratīvo aktu uzlikto pienākumu viņam izskaidro. Minētā tiesību norma neregulē jautājumu par administratīvā akta izskaidrošanu pēc būtības, bet gan administratīvajā aktā ietvertā pienākuma attiecībā pret pieteicēju skaidrojuma saņemšanu no iestādes.

[9.3] 2019.gada 10.janvāra atbildē Nr.11-4/690 „Par /pers. A/ piešķirtajiem pakalpojumiem" (*lietas 26.-27.lapa*) aģentūra sniedza skaidrojumu par to, kas notiek ar pieteicējai piešķirto apdrošināšanas atlīdzību darbspēju zaudējuma gadījumā pēc izdienas pensijas piešķiršanas; vai un kā pieteicēja konkrētajā situācijā no 2019.gada var saņemt tai piešķirto aģentūras pakalpojumu apmēra ziņā lielāko izmaksu un tādējādi būt sociāli nodrošinātākā situācijā, kā arī skaidroja jautājumu par piešķirtās izdienas pensijas izmaksu. No atbildes redzams, ka tajā norādīts gan faktisko apstākļu, gan tiesību normu izklāsts, kā arī sniegts situācijas skaidrojums.

Aģentūras 2019.gada 1.aprīļa vēstulē Nr.07-3/5923 pieteicējas pārstāvis informēts, ka aģentūras 2019.gada 10.janvārī nosūtītā vēstule Nr.11-4/690 ir atbilde uz 2018.gada 17.decembra iesniegumu, nevis starpatbilde (*lietas 29.lapa*).

[9.4] 2019.gada 16.janvārī pieteicējas pārstāvis vērsās ar iesniegumu aģentūrā „Par papildu informācijas sniegšanu" (*lietas 66.lapa*), kurā lūdza izsniegt pieteicējai dokumentus, uz kuriem aģentūra atsaucas 2019.gada 10.janvāra atbildē Nr.11-4/690, kā arī sniegt ar aprēķiniem pamatotu informāciju par prognozējamo izmaksājamās izdienas pensijas apmēru 2019.gadā.

2019.gada 21.janvārī pieteicējas pārstāvis vērsās aģentūrā ar iesniegumu „Par ar 2017.gada 14.novembra lēmuma Nr.17/2098416 piešķirtās apdrošināšanas atlīdzības pārtraukšanas vai izbeigšanas apstrīdēšanu un informācijas sniegšanu" (*lietas 67.-68.lapa*). Iesniegumā pieteicējas pārstāvis norāda, ka nav saprotams, vai apdrošināšanas atlīdzības izmaksa ir pārtraukta vai izbeigta. Tāpēc pieteicējas pārstāvis lūdz turpināt pieteicējai ar 2017.gada 14.novembra lēmumu Nr.17/2098416 par atlīdzību piešķirtās apdrošināšanas atlīdzības izmaksu līdz brīdim, kad stāsies spēkā tiesiskā procedūrā pieņemts un atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām pamatots lēmums par ar 2017.gada 14.novembra lēmumu Nr.17/2098416 par atlīdzību piešķirtās apdrošināšanas atlīdzības izmaksas pārtraukšanu, apmēra grozīšanu vai izbeigšanu. Tāpat pieteicējas pārstāvis lūdz sniegt dokumentāli pamatotu informāciju par to, uz kāda pamata 2017.gadā pieteicējai netika veikta vai tika veikta, bet netika savlaicīgi izmaksāta piešķirtās apdrošināšanas atlīdzības par darbspēju zaudējumu sakarā ar nelaimes gadījumu darbā indeksācija, un vai par laikus neizmaksāto apdrošināšanas atlīdzības daļu ir tikuši izmaksāti likumiskie procenti, bet ja nē, tad kādēļ.

2019.gada 14.februāra atbildē Nr.09-6/3236 (*lietas 69.-70.lapa*) aģentūra sniedz atbildes uz pieteicējas iesniegumiem, norādot, ka pieteicēja izdarījusi izvēli par labu izdienas pensijai, savukārt apdrošināšanas atlīdzības izmaksa ir pārtraukta saskaņā ar likuma „Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" 20.panta devītās daļas 2.punktu, jo izdienas pensijas apmērs ir lielāks, tāpēc lēmums par apdrošināšanas atlīdzības izmaksas pārtraukšanu netika izdots. Tāpat atbildē sniegts skaidrojums par apdrošināšanas atlīdzības indeksēšanu un pieteicējai izmaksāto starpību, norādot novēlotās izmaksas cēloni, atsaucoties uz to, ka laikus neizmaksātās apdrošināšanas atlīdzības daļa tiks izmaksāta 2019.gada februārī. Pieteicējas pārstāvim izskaidrots jautājums par pakalpojumu piešķiršanu, pamatojoties uz personas iesniegumu, jo pati persona var izdarīt izvēli starp to, kurš pakalpojums viņai konkrētajā brīdī būtu izdevīgāks, kā arī norādīts, ka pieteicējai aprēķināta izdienas pensija.

[9.5] 2020.gada 9.janvārī pieteicējas pārstāvis vēsās aģentūrā ar iesniegumu „Par pieprasītās informācijas un uzziņas sniegšanu" (*lietas 31.-32.lapa*). Minētajā iesniegumā pieteicējas pārstāvis cita starpā atsaucas uz 2018.gada 14.decembra iesnieguma 5.punktā norādīto lūgumu sniegt informāciju un uzziņu par to, vai un kā pieteicēja konkrētajā situācijā no 2019.gada var saņemt viņai piešķirto aģentūras pakalpojumu ar pēc apmēra lielāko naudas izmaksu un tādējādi būt sociāli nodrošinātākā situācijā.

2020.gada 7.februāra atbildē Nr.11-4/2732 (*lietas 21.lapa*) aģentūra paskaidro, ka 2019.gada 10.janvāra atbildē Nr.11-4/690 un 2019.gada 14.februāra atbildē Nr.09-6/3236 pieteicējas pārstāvim ir sniegta informācija saistībā ar izdienas pensijas un apdrošināšanas atlīdzības apmēru. Pieteicējas pārstāvim atkārtoti paskaidrots, ka aģentūra pieteicējas vietā nevar izdarīt izvēli, kuru pakalpojuma veidiem saņemt, lai būtu sociāli nodrošinātākā situācijā, jo katrs no pakalpojumu veidiem sniedz savus labumus un ierobežojumus gan attiecībā uz iedzīvotāju ienākumu nodokli un tiesībām pieprasīt pārmaksāto iedzīvotāju ienākuma nodokli, gan attiecībā uz pensionāra apliecības (statusa) saņemšanu. Vienlaicīgi pieteicējas pārstāvim norādīts, ka, pamatojoties uz pieteicējas izdarīto izvēli, viņa ir izdienas pensijas saņēmēja, kā arī skaitliski norādīts, kā tiek aprēķināta izdienas pensija, norādīts tās apmērs. Tāpat aģentūra skaidrojusi, ka gadījumā, ja pieteicēja izdarīs izvēli saņemt apdrošināšanas atlīdzību, tās apmērs uz 2020.gada 1.janvāri varētu būt 552,94 *euro*, bet šādas izvēles gadījumā, pamatojoties uz 2013.gada 22.janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr.46 „Noteikumi par izdienas pensijas saņēmēja apliecību" $11.^1$ 1.punktu, izdienas pensijas saņēmēja apliecība pieteicējai tiktu anulēta.

2020.gada 11.februārī (*lietas 33.-34.lapa*) pieteicējas pārstāvis vērsās aģentūrā ar iesniegumu par aģentūras faktiskās rīcības (pieprasītās uzziņas un informācijas prettiesisku nesniegšanu) apstrīdēšanu un ar aģentūras bezdarbību nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu. Pieteicējas pārstāvis norādījis, ka 2020.gada 9.janvārī atkārtoti lūdzis sniegt informāciju un uzziņu vai un kā pieteicēja konkrētajā situācijā no 2019.gada var saņemt ar pēc apmēra lielāko naudas izmaksu un tādējādi būt sociāli nodrošinātākā situācijā, informāciju juridiski pamatojot. Pieteicējas pārstāvis norāda, ka pieteicējai vairāk kā gadu nav konkrēti sniegta tieša, nepārprotama un juridiski pamatota informācija un uzziņa, tāpēc tas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 91.panta trešajai daļai tiek apstrīdēts un vienlaicīgi tiek pieprasīts atlīdzināt ar pieprasītās uzziņas ilgstošu nesniegšanu, aģentūrai ignorējot pieteicējas Latvijas Republikas Satversmes 90.pantā noteiktās tiesības, nodarīto nemateriālo kaitējumu 500 *euro* apmērā.

[9.6] Ar aģentūras 2020.gada 11.marta lēmumu (*lietas 16.-17.lapa*) atteikts atlīdzināt pieteicējai nemantisko kaitējumu 500 *euro* apmērā. Lēmuma saturs atreferēts sprieduma [2] punktā.

Vienlaicīgi lēmumā norādīts, ka pieteicējas pārstāvis pieprasījis uzziņu pēc tam, kad jau bija pieņemts lēmums par izdienas pensijas piešķiršanu un pārtraukta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa, pamatojoties uz pieteicējas izdarīto izvēli (tas gan neliedz pieteicējai mainīt savu izvēli), līdz ar to uzziņas pieprasīšanai nebija pamata. Aģentūra ir sniegusi atbildes uz visiem iesniegumiem. Atbildēs ir norādīts gan piešķirto pakalpojumu apmērs, gan izskaidrots tiesiskais pamatojums. Tas, ka pieteicējas pārstāvi neapmierina atbildēs norādītā informācija, pats par sevi nenozīmē, ka sniegtās atbildes ir nepamatotas, un tāpēc būtu pamats nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanai.

[10] Tiesa atkārtoti norāda, ka likums nenosaka konkrētu uzziņas definīciju, tomēr tās būtība ir skaidra. Uzziņa ir veids, kā persona, pirms vēl valsts nav nodibinājusi publiski tiesiskās attiecības administratīvā akta veidā (tātad, realizējot publisko varu), var uzzināt kompetentās iestādes viedokli attiecīgajā jautājumā. Uzziņa ir iestādes atbilde uz uzdoto jautājumu par to, kā konkrētajos apstākļos ir piemērojamas tiesību normas.

Izskatāmajā lietā aģentūra atteicās sniegt pieteicējas pārstāvim uzziņu, atteikumu pamatojot ar to, ka uzziņa tika pieprasīta jau pēc administratīvā akta izdošanas, tādējādi atzīstot, ka šajā gadījumā nav piemērojams normatīvais regulējums par uzziņu.

Administratīvā procesa likums paredz tiesas kontroli gadījumos, ja iestāde nesniedz pieprasīto uzziņu vai atsaka uzziņas sniegšanu. Proti, tiesas kompetencē ir pārbaudīt, vai iestāde ir pamatoti nesniegusi vai atteikusies sniegt uzziņu. Tiesai ir jāpārbauda, vai iestādes rīcība, nesniedzot uzziņu, nepamatoti neliedz iespēju personai realizēt Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības iegūt informāciju par tiesību normu interpretāciju un gūt priekšstatu, kā iestāde noteiktajos faktiskajos apstākļos piemēros tiesību normas un kādas tiesiskās sekas personai var iestāties (Augstākās tiesas *2017.gada 26.jūlija lēmuma lietā Nr.SKA-1160/2017 6.punkts*). Tādējādi, ņemot vērā uzziņas institūta jēgu – personas tiesības saņemt iestādes viedokli konkrētajā situācijā pirms tiek nodibinātas publiski tiesiskās attiecības – secināms, ka uzziņas sniegšana nevar būt atkarīga vienīgi no tā, kādā veidā tiek noregulēts personu interesējošais publiski tiesiskais jautājums, proti, no publiski tiesisko attiecību izpausmes. Uzziņas institūts nav sašaurināms vienīgi līdz gadījumiem, kad uzziņa tiek pieprasīta potenciālā administratīvā procesa ietvaros. Tas nepamatoti ierobežo personas tiesības uzzināt kompetentās iestādes viedokli par tiesību normu piemērošanu citos jautājumos, kas saistīti ar valsts pārvaldes jomu. Lemjot par uzziņas sniegšanu, nav

izšķiroši, vai šajā gadījumā var tikt potenciāli pieņemts tieši administratīvais akts, vai ir iespējama kāda cita valsts pārvaldes (administratīvi tiesisko) attiecību izpausme. Tādējādi apstāklis, ka uzziņa netiek pieprasīta potenciālā administratīvā procesa ietvaros, nav pietiekams arguments, lai atteiktu uzziņas sniegšanu (*2017.gada 26.jūlija lēmuma lietā Nr.SKA-1160/2017 7.punkts*).

[11] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja bija apdrošināšanas atlīdzības saņēmēja no 2009.gada, bet 2018.gada 26.septembrī pieteicēja vērsās aģentūrā ar iesniegumu, lūdzot piešķirt izdienas pensiju. Tādējādi pieteicēja, kurai bija tiesības turpināt saņemt apdrošināšanas atlīdzību, izdarīja izvēli par labu cita valsts sociālās apdrošināšanas pakalpojuma – izdienas pensija – saņemšanai. Šo iesniegumu pieteicēja nav atsaukusi.

Likuma „Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" 20.panta devītā daļa noteic, ka personai, kurai piešķirta izdienas pensija, ko izmaksā no valsts pensiju speciālā budžeta, vai vecuma pensija, atlīdzību par darbspēju zaudējumu izmaksā šādi: 1) ja piešķirtās pensijas apmērs nesasniedz atlīdzības par darbspēju zaudējumu apmēru, apdrošinātajai personai izmaksā starpību starp atlīdzības par darbspēju zaudējumu apmēru un izdienas vai vecuma pensijas apmēru; 2) ja piešķirtās izdienas vai vecuma pensijas apmērs ir vienāds ar atlīdzības par darbspēju zaudējumu apmēru vai to pārsniedz, atlīdzības par darbspēju zaudējumu izmaksu izbeidz.

Tādējādi norma noteic, ka ir salīdzināms piešķirtās izdienas pensijas apmērs ar apdrošināšanas atlīdzības apmēru, lai noteiktu personai izmaksājamā pakalpojuma apmēru. Pieteicējas gadījumā aģentūra konstatējusi, ka viņai piešķirtās izdienas pensijas apmērs ir lielāks, nekā līdz tam piešķirtās apdrošināšanas atlīdzības apmērs, līdz ar to piemēroja likuma „Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām" 20.panta devītās daļas 2.punktu. Pieteicējas gadījumā viņai piešķirtās izdienas pensijas apmērs ir lielāks, bet izmaksājamās izdienas pensijas apmērs ir par aptuveni 10 *euro* mēnesī mazāks nekā apdrošināšanas pabalsta izmaksas apmērs, jo no izdienas pensijas tiek ieturēts iedzīvotāju ienākuma nodoklis. Minēto pieteicējai skaidrojusi aģentūra gan pārrunās klātienē, gan sarakstē ar pieteicēju.

No lietas materiāliem konstatēts, ka pieteicējas pārstāvis 2020.gada 9.janvārī prasīja izdot uzziņu un informāciju, vai un kā pieteicēja konkrētajā situācijā no 2019.gada var saņemt tai piešķirto aģentūras pakalpojumu apmēra ziņā lielāko izmaksu un tādējādi būt sociāli nodrošinātākā situācijā. Sākotnēji 2018.gada 14.decembrī pieteicējas pārstāvis vērsās aģentūrā ar iesniegumu „Par administratīvo aktu Nr.17/2098416 un Nr.18/2847662 izskaidrošanu, informācijas un uzziņas sniegšanu". Pieteicējas pārstāvis ir vērsies aģentūrā ar uzziņas pieprasījumu pēc tam, kad ar aģentūras 2018.gada 27.septembra lēmumu Nr.18/2309308 „Par izdienas pensijas piešķiršanu" pieteicējai piešķirta izdienas pensija, pamatojoties uz viņas iesniegumu. Par minēto šobrīd notiek tiesvedības process, ir ierosināta kasācijas tiesvedība.

No lietas materiāliem konstatēts, ka aģentūra vairakkārt sniegusi pieteicējai un viņas pārstāvim izsmeļošu, ar tiesību normām pamatotu skaidrojumu par izmaksājamo un potenciāli izmaksājamo summu apmēru, atkarībā no pieteicējas izvēles par labu aģentūras sniegtajiem pakalpojumiem, kaut arī uzziņa pieteicējai nav sniegta. Tāpat pieteicējai un viņas pārstāvim vairakkārt skaidrots, ka tikai pieteicējai ir tiesības izvēlēties starp aģentūras sniegto pakalpojumu veidiem, jo tikai pieteicējai ir vislabāk zināms, kādas priekšrocības viņai ir būtiskākas, piemēram, izmaksājamā naudas summa vai priekšrocības, kas izriet no pensionāra statusa.

Pamatojoties uz minēto, tiesa atzīst par nepamatotu pieteicējas un viņas pārstāvja apgalvojumu, ka aģentūra nav sniegusi atbildes uz pieteicējas, viņas pārstāvja uzdotajiem jautājumiem.

[12] Izskatāmajā lietā aģentūra atteicās sniegt pieteicējas pārstāvim uzziņu, atteikumu pamatojot ar to, ka uzziņa tika pieprasīta jau pēc administratīvā akta izdošanas, tādējādi atzīstot, ka šajā gadījumā nav piemērojams normatīvais regulējums par uzziņu.

Tiesa šādam aģentūras argumentam piekrīt tiktāl, ka uzziņas institūta mērķis ir vērsts uz nākotnē noregulējamām tiesiskām attiecībām, nevis par jau par uzsāktu administratīvo procesu. Tomēr pastāv iespēja, ka, piemēram, pieteicēja izšķirsies par labu apdrošināšanas pabalstam, atsakoties no izdienas pensijas, tādā gadījumā personai būtu tiesības vērsties iestādē ar uzziņas pieprasījumu, lai noskaidrotu, kādas administratīvi tiesiskas darbības aģentūra veiks attiecībā uz pieteicēju, ja pieteicēja izdarīs šādu izvēli. Līdz ar to pieteicēja pamatoti pieteikumā atsaucas uz tiesībām prasīt uzziņu par jaunu situāciju.

Tomēr izskatāmas lietas ietvaros tiesa nekonstatē, ka pieteicēja prasītu uzziņu par jaunu, vēl nenoregulētu situāciju vai par nākotnē iespējamu administratīvo procesu, par tiesiskajām attiecībām, ko būtu nepieciešams noregulēt. Tiesa minēto pamato ar turpmāk norādīto.

[13] Tiesa atzīst par pamatotu aģentūras sniegto skaidrojumu pieteicējai par pieteicējas tiesībām izvēlēties tieši viņai izdevīgāko aģentūras sniegto pakalpojumu. Vienlaicīgi tiesa norāda, ka aģentūras kompetencē neietilpst vērtēt ar pensionāra statusu piešķirtās priekšrocības attiecībā pret pabalstu. Savukārt konkrētas pensionāra statusa priekšrocības (transporta pakalpojumu maksas atvieglojumi, nodokļu atvieglojumi, pasākumu ieejas biļešu maksas atvieglojumi u.tml.) aktualitāti var izvērtēt tikai pati pieteicēja. Kurā no gadījumiem – saņemot pabalstu vai izdienas pensiju – pieteicēja būs sociāli nodrošinātākā situācijā. Pamatojoties uz minēto, tiesa atzīst, ka pieteicējas pārstāvim ir sniegtas atbildes uz iesniegumiem, proti, ir sniegta informācija, kā tas norādīts jau iepriekš spriedumā. Tas, ka pieteicēju un viņas pārstāvi neapmierina aģentūras sniegto atbilžu saturs, nav pamats uzskatīt, ka aģentūra nav atbildējusi.

Pieteicējas pārstāvis 2020.gada 9.janvārī ir uzdevis jautājumu saistībā ar uzziņas pieprasīšanu – vai un kā pieteicēja konkrētajā situācijā (domāta situācija pēc 2018.gada 27.septembra lēmuma par izdienas pensijas piešķiršanu pieņemšanas, par ko šobrīd norisinās tiesvedības process lietā Nr.A420175219) no 2019.gada var saņemt viņai piešķirto aģentūras pakalpojumu ar pēc apmēra lielāko naudas izmaksu un tādējādi būt sociāli nodrošinātākā situācijā –, lūdzot informāciju juridiski pamatot.

Tiesa konstatē, ka pieteicējas pārstāvja uzziņas pieprasījums nesatur pamatojumu, kāpēc šāda uzziņa pieteicējai būtu nepieciešama. Turklāt atbilde uz uzdoto jautājumu par sociāli nodrošinātāko situāciju atkarībā no piešķirtā sociālā pakalpojuma veida nav atkarīga no iesniegumā minēto apstākļu juridiska vērtējuma. Konkrēti, izdienas pensijas saņemšana ir iespējama tikai tad, ja persona izsaka vēlmi šādu pensiju saņemt, vienlaicīgi iesniedzot aģentūrā attiecīgu iesniegumu. Tiesa paskaidro, ka pensija personai netiek piešķirta automātiski, kaut arī atbilstoši normatīvajam regulējumam personai ir tiesības uz pensiju. Aģentūra nevar piespiest personu izvēlēties vienu vai otru sociālā pakalpojuma veidu, bet, ievērojot labas pārvaldības principu un privātpersonas tiesību ievērošanas principu, aģentūrai ir jānodrošina personas tiesību ievērošana, tajā skaitā sniedzot atbilstošu informāciju, lai persona varētu veikt nepieciešamo izvēli sociālās apdrošināšanas pakalpojuma saņemšanā.

No lietas materiāliem (sprieduma [9] punkta) tiesa secina, ka aģentūra konkrētajā gadījumā ir veikusi nepieciešamās darbības, lai informētu pieteicēju par sociālo pakalpojumu veidiem, to apmēriem, aprēķinātajām un izmaksājamajām naudas summām, kurš pakalpojums ir/nav apliekams ar iedzīvotāju ienākuma nodokli. Līdz ar to atzīstams, ka, kaut arī uzziņa pieteicējai nav sniegta, pieteicēja ir saņēmusi izsmeļošu informāciju par sociālo pakalpojumu veidiem, tāpat pieteicēja ir vairakkārt informēta par to, ka tieši viņai jāveic izvēle par to, kurš no sociālo pakalpojumu veidiem viņai ir atbilstošākais. Tātad piešķirtais sociālā pakalpojuma veids ir atkarīgs tikai no pieteicējas izdarītās izvēles.

[14] No uzziņas pieprasījuma redzams, ka uzziņa nav prasīta par to, kāda būs aģentūras rīcība attiecībā pret pieteicēju gadījumā, ja pieteicēja veiks vai neveiks kādu darbību, piemēram, atteiksies no izdienas pensijas un lūgs izmaksāt viņai apdrošināšanas atlīdzību, kuras izmaksa šobrīd ir pārtraukta.

Pieteicēja būtībā vēlas iestādes atzinumu, lai aģentūra pieteicējas vietā izvērtētu visas iespējamās priekšrocības, ko sniedz divi atšķirīgi sociālie pakalpojumi, iespējams, lai izmantotu to savas pozīcijas stiprināšanai citā administratīvajā lietā, kurā šobrīd norisinās kasācijas tiesvedība. Administratīvajā lietā Nr.A420175219 pieteicēja ir paudusi vēlmi saglabāt pensionāra statusu, vienlaicīgi saņemot starpību starp izdienas pensiju un apdrošināšanas atlīdzību. Neskatoties uz aģentūras sniegtajiem skaidrojumiem par sociālo pakalpojumu izmaksu apmēru un iespējām mainīt savu izvēli jebkurā brīdī, pieteicēja savu izvēli attiecībā uz aģentūras piešķirto pakalpojuma veidu no 2018.gada 27.septembra lēmuma pieņemšanas brīža nav mainījusi.

Tiesa skaidro, ka uzziņas institūts nav domāts tam, lai sniegtu personai juridisko palīdzību citā administratīvajā lietā.

Tā kā pieteicējas pārstāvja iesniegumā aprakstītā situācija nesaistās ar uzziņas sniegšanas priekšnoteikumiem (nav vērsta uz to, lai noskaidrotu, kādas administratīvi tiesiskas darbības aģentūra veiks vai neveiks attiecībā uz pieteicēju, ja pieteicēja izdarīs vai neizdarīs kādu darbību), bet satur viedokļa pieprasījumu par to, kāds sociālais pakalpojums pieteicējai radīs izdevīgāku sociālo nodrošinājumu konkrētajā situācijā, tiesa atzīst, ka prasījums par pienākuma uzlikšanu aģentūrai sniegt uzziņu uz pieteicējas pārstāvja iesniegumā uzdoto jautājumu ir noraidāms, jo tas neatbilst uzziņas institūta būtībai.

[15] Tālāk tiesa vērtēs pieteicējas pieteikumu daļā par nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu 500 *euro* apmērā. Pieteicēja lūdz atlīdzināt nemantisko kaitējumu gan par informācijas nesniegšanu, gan par uzziņas nesniegšanu par katru 250 *euro*.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 92.pantu persona administratīvajā procesā var prasīt atlīdzinājumu tikai par zaudējumiem vai kaitējumu, kas nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Lai prasītu atlīdzinājumu administratīvā procesa kārtībā, nepieciešams konstatēt, ka mantiskie zaudējumi vai morālais kaitējums nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Prasījums par atlīdzinājumu ir nesaraujami saistīts ar konkrēto administratīvo aktu vai faktisko rīcību. Pieteikums par atlīdzinājumu nav patstāvīgs prasījums, tas nav pārbaudāms tiesā, ja nav pieļaujama ar to saistītā administratīvā akta vai faktiskās rīcības pārsūdzība (*Augstākās tiesas 2008.gada 8.septembra lēmums lietā Nr.SKA-588/2008, Augstākās tiesas 2007.gada 11. maija sprieduma lietā Nr.SKA-364/2007 17.punkts*).

Ievērojot to, ka pieteicējas pamatprasījums ir noraidāms, arī prasījums par nemantiskā kaitējuma atlīdzību 500 *euro* apmērā ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 91.panta trešo daļu un 98.-101.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt pilnībā /pers. A/ pieteikumu par faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku, nesniedzot pieprasīto informāciju un uzziņu par to, vai un kā pieteicēja konkrētajā situācijā no 2019.gada var saņemt tai piešķirto aģentūras pakalpojumu, apmēra ziņā lielāko naudas izmaksu un tādējādi būt sociāli nodrošinātākā situācijā, pienākuma uzlikšanu sniegt pieprasīto informāciju un uzziņu par to, vai un kā pieteicēja konkrētajā situācijā no 2019.gada var saņemt tai piešķirto aģentūras pakalpojumu, apmēra ziņā lielāko naudas izmaksu un tādējādi būt sociāli nodrošinātākā situācijā, kā arī nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu 500 *euro* apmērā.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese D.Grabovska